

RP 140/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om statsandel för kommunal basservice ändras så, att statsandelen för kommunal basservice sänks med 0,38 procentenheter. Det innebär att statsandelen från ingången av 2017 blir 25,23 procent och kommunernas självfinansieringsandel 74,77 procent.

Ändringen av statsandelsprocenten avses beakta ett avdrag på 0,47 procentenheter som hänför sig till nedskärningen på 50 000 000 euro i statsandelen och nedskärningen på 74 800 000 euro i anknytning till att besparingen i fråga om indexbundna utgifter är mindre än beräknat och ett avdrag på 0,06 procentenheter i anknytning till minskade administrativa utgifter för kommunerna när Folkpensionsanstalten övertar ansvaret för det grundläggande utkomststødet. Som ökning beaktas enligt förslaget i ändringen 0,13 procentenheter som hänför sig till ett tillägg enligt programmet för Juha Sipiläs regering för utveckling av närstående- och familjevården och utveckling av äldreomsorgen och veteranernas hemservice så att statsandelsprocenten för uppgifterna blir 100 och 0,02 procentenheter i anknytning till en justering av kostnadsfördelningen mellan stat och kommun.

Enligt förslaget ökas statsandelen för kommunal basservice med 71,45 euro per invånare i enlighet med den nettominskning på 390 miljoner euro av kommunalskatten som följer av ändringarna av beskattningsgrunderna.

Besparingen på 356 miljoner euro till följd av konkurrenskraftsavtalet ska enligt förslaget genomföras genom ett avdrag på 65,24 euro per invånare från statsandelen för kommunal basservice.

Vidare föreslås en bestämmelse om kommuner med skärgårdsdel och vissa tekniska preciseringar.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

RP 140/2016 rd

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGET OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
3.1 Ekonomiska konsekvenser.....	4
3.2 Konsekvenser för kommunerna	6
3.3 Konsekvenser för myndigheterna	7
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	7
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	7
DETALJMOTIVERING	8
1 LAGFÖRSLAG	8
2 IKRAFTTRÄDANDE	10
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	10
LAGFÖRSLAG	11
Lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice.....	11
BILAGA	15
PARALLELLTEXT	15
Lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice.....	15

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläget och bedömning av nuläget

I 1 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) anges de statsandelsåligganden för vars driftskostnader kommunerna beviljas statsandel enligt lag.

Karaktär av skärgård

Bestämmelser om beräkningen av skärgårdskommunernas kalkylerade kostnader på grundval av karaktären av skärgård finns i 11 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. Beräkningen av de kalkylerade kostnaderna på grundval av karaktären av skärgårdskommun för skärgårdskommuner där minst hälften av invånarna bor utan fast vägförbindelse till fastlandet framgår av 2 mom. Däremot innehåller den gällande lagstiftningen inga bestämmelser om kommuner med skärgårdsdel, och dessa kommuner nämns heller inte bland definitionerna i 4 §.

Beaktande av ändringar i beskattningsgrunder i statsandelen

Åren 2003—2009 kompenserades skatteförluster via statsandelssystemet genom en höjning av statsandelsprocenten för social- och hälsovården. Kommunvis var höjningen av statsandelarna lika stor per invånare. Under 2010—2016 har skattebortfallet kompenserats genom att höja statsandelen för kommunal basservice per invånare. Ändringarna har ändå gjorts så att ingen kommun får ändrade inkomster till följd av ändringar av beskattningsgrunderna. Ändringarna har jämnats ut mellan kommunerna.

Tidsbegränsade minskningar och öknings av statsandelen

I 36 § i lagen om statsandel för kommunal basservice finns bestämmelser om tidsbegränsade minskningar och öknings av statsandelen till kommunerna. Enligt dess 1 mom. ska det för finansiering av statens och kommunernas projekt för utveckling av informationsteknik under 2015—2018 årligen dras av 0,54 euro per invånare från statsandelen för kommunal basservice. Staten och kommunerna har bidragit med hälften var för att finansiera utvecklingsprojekten.

I paragrafens 2 mom. finns det bestämmelser om ett årligt avdrag 2016—2019 som motsvarar indexhöjningen. Statsandelen för kommunal basservice minskas 2016 med 6,32 euro per invånare.

I 6 mom. anges ett belopp som ska dras av från statsandelen för finansiering av systemet för antagning av studerande. Paragrafens 7 mom. innehåller bestämmelser om ett avdrag för finansiering av sjukvårds- och läkarhelikopterverksamhet.

Statsandelsprocenten och kommunens självfinansieringsandel

År 2016 fördelas kommunernas kalkylerade kostnader för statsandelsåligganden och bestämningsgrunderna på så sätt att kommunernas statsandel är 25,61 procent och kommunernas självfinansieringsandel 74,39 procent. Statsandelsprocenten anger kostnadsfördelningen mellan stat och kommun i finansieringen av basservicen i hela landet, dvs. inte den statsandel som en enskild kommun får. Den kommunala självfinansieringen per invånare är lika stor för alla kommuner.

RP 140/2016 rd

Från och med 2016 är statsandelen för nya och mer omfattande statsandelsåligganden 100 procent av de kalkylerade kostnaderna för uppgifterna i fråga.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Enligt förslaget ska kommunernas statsandelsprocent sänkas med 0,38 procentenheter. Statsandelsprocenten för kommunal basservice kommer 2017 att vara 25,23 och kommunernas självfinansieringsandel 74,77 procent av de kalkylerade kostnaderna för statsandelsåliggandena. I statsandelsprocenten beaktas både de anpassningsåtgärder som den föregående regeringen beslutat om och de anpassningsåtgärder som statsminister Juha Sipiläs regering beslutat om. Vidare beaktas effekterna av justeringen av kostnadsfördelningen och effekterna av nya och mer omfattande uppgifter.

De ändringar som 2017 görs i grunderna för kommunalskatten ska enligt förslaget beaktas i statsandelen för basservice. Kommunerna skatteintäkter kommer att minska med 390 miljoner euro netto, och detta ska kompenseras genom att statsandelen för basservice ökas med 71,45 euro per invånare. Eftersom förändringarna i kommunalskatt varierar från kommun till kommun kommer förändringarna att jämnas ut mellan kommunerna så, att ingen kommun får förändrade inkomster. Med andra ord fortsätter tidigare praxis.

Statsandelen dimensioneras med beaktande av förändringen i invånarantalet plus övriga ändringar enligt regeringsprogrammet och planen för de offentliga finanserna, såsom stöd för den åldrande befolkningens funktionsförmåga och reformeringen av jourverksamheten och den specialiserade sjukvården, dvs. förläggningen av denna verksamhet till fem universitetssjukhus och sju andra jourjukhus. De författningsändringar som avses gäller en proposition om ändring av lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) och en proposition om ändring av hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och socialvårdslagen (1301/2014) och även ändringar av de förordningar som bygger på de lagarna.

I anknytning till konkurrenskraftsavtalet minskas statsandelen med 356 miljoner euro. Avdraget genomförs genom ett avdrag på 65,24 euro per invånare från statsandelen för kommunal basservice.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Lagens tillämpningsområde – nya och mer omfattande uppgifter

I ändringen av statsandelsprocenten har som ökning beaktats 0,13 procentenheter, som hänger samman med att närstående- och familjevården samt äldreomsorgen och hemservicen för veteraner ska utvecklas enligt regeringsprogrammet på ett sätt som innebär att statsandelen för dessa uppgifter blir 100 procent. Därför föreslås det att statsandelen för basservice höjs med 94,8 miljoner euro.

Beaktande av ändringar i beskattningsgrunder i statsandelen

De ändringar av beskattningsgrunder som görs i skattelagstiftningen kommer att leda till att kommunerna får 390 miljoner euro mindre i intäkter från kommunalskatten. Därför föreslås det att statsandelen för basservice på motsvarande sätt ökas med 71,45 euro per invånare. Kalkylerna har tagits fram utifrån 2015 års beskattningsuppgifter och 2016 års skattesats.

RP 140/2016 rd

Ändringarna i intäkterna från kommunalskatten i nettovärde består av de poster som specificeras i tabellen nedan.

Hur ändringarna i beskattningsgrunderna påverkar intäkterna från kommunalskatt på årsnivå 2017 (mn euro):

Kommunernas andel av justeringen av grunderna för statsbeskattning av förvärvsinkomster	- 64
Begränsning av ränteavdraget för bostadslån	+ 13
Höjning av hushållsavdraget	- 13
Införande av ett företagaravdrag	- 53
Skattelättnad på arbetsinkomster enligt konkurrenskraftsavtalet	- 211
Skattelättnad enligt konkurrenskraftavtalet för personer med pensionsinkomster	- 62
Totalt	- 390

Eftersom de kommunvisa ändringarna i kommunalskatten varierar, utjämnas ändringarna mellan kommunerna så att ingen kommun får ändrade inkomster till följd av de ändrade beskattningsgrunderna.

Tidsbegränsade minskningar och ökning av statsandelen

Staten och kommunerna ska liksom tidigare delta med en andel på 50 procent var i finansieringen av gemensamma projekt för utveckling av informationsteknik. Det föreslås att finansieringen av it-utvecklingsprojekt 2017 minskas till 1,138 miljoner euro, av vilket kommunerna andel är 0,569 miljoner euro. Det föreslås att statsandelen för kommunal basservice på motsvarande sätt minskas ytterligare med 0,10 euro per invånare.

Dessutom föreslås ett statsandelsavdrag på 0,31 euro av per invånare för finansieringen av antagningen av studerande och på 4,07 euro per invånare för finansieringen av sjukvårds- och läkarhelikopterverksamhet.

Statsandelsminskningen på 356 miljoner euro till följd av konkurrenskraftsavtalet ska enligt förslaget genomföras genom ett avdrag på 65,24 euro per invånare från statsandelen för kommunal basservice.

När pensionsstöd för långtidsarbetslösa införs minskar kommunernas utgifter för arbetsmarknadsstöd med 33 miljoner euro. Därför föreslås ett avdrag på 6,05 euro per invånare från statsandelen för kommunal basservice.

Statsandelsprocenten och kommunens självfinansieringsandel

I ändringen av statsandelsprocenten beaktas som avdrag 0,47 procentenheter i anknytning till nedskärningen på 50 000 000 euro i statsandelen och nedskärningen på 74 800 000 euro i anknytning till besparingen i fråga om indexbundna utgifter och ett avdrag på 0,06 procentenheter i anknytning till minskade administrativa utgifter för kommunerna när Folkpensionsanstalten övertar ansvaret för det grundläggande utkomststödet. Som ökning beaktar ändringen 0,13 procentenheter som hänför sig till ett tillägg enligt programmet för Juha Sipiläs regering för utveckling av närstående- och familjevården och utveckling av äldreomsorgen och veteranernas hemservice så att statsandelsprocenten blir 100 procent och 0,02 procentenheter i anknytning till en justering av kostnadsfördelningen mellan stat och kommun.

RP 140/2016 rd

Utöver de ändringar som påverkar fastställandet av statsandelsprocenten orsakar den gällande lagstiftningen och rambeslutet flera ändringar i dimensioneringen av anslaget under momentet för statsandelar för kommunal basservice. Följande övriga ändringar påverkar dimensioneringen i budgetpropositionen för 2017:

Förändring	Statsandel, mn euro
Sparåtgärder inom tandvården för vuxna	-1,3
Reformering av jourverksamhet och specialiserad sjukvård	-19,2
Förändringar i invånarantal och bestämningsfaktorer	+ 37,6
Minskning av statsandelen enligt den föregående regeringens beslut	-50,0
Nedskärning som gäller inbesparing av indexbundna utgifter	-74,8
Avdrag till följd av konkurrenskraftsavtalet	-356
Överföring av konsumentövervakningen från kommunerna och regionsförvaltningsverken till Säkerhets- och kemikalieverket (överföring till moment 32.40.05)	-0,4
Kommunernas andel av det grundläggande utkomststödet	-330,8
Övriga förändringar	-3,4
Utveckling av närståendevården	+ 75,0
Anläggning av läroanstalter	-4,9
Återföring av anslag från moment 28.90.22	+2,4
Återföring av anslag från moment 29.01.12	+0,2
Utveckling av familjevården	+15,0
Minskade administrativa utgifter för kommunerna när FPA övertar beräkning och utbetalning av det grundläggande utkomststödet	-30,7
Effekterna av pensionsstödet till långtidsarbetslösa på utgifterna för arbetsmarknadsstödet	-33,0
Översyn av jourssystemet	-2,0
Ändringar i stödet för privat vård när den subjektiva rätten till småbarnspedagogisk verksamhet ändras	-0,1
Ändring av den subjektiva rätten till småbarnspedagogisk verksamhet	-9,2
Besparing till följd av utveckling av närstående- och familjevården	-30,4
Sänkt statsandelsindex	-50,1
Justering av kostnadsfördelningen mellan stat och kommun	+ 34,0
Preciserad personaldimensionering inom äldreomsorgen	-6,3
Slopande av vissa uppgifter enligt äldreomsorgslagen	-6,9
Hemvård för äldre och hemservice för veteraner	+4,8
Kompensation för ändringar i beskattningsgrunder	+390
Ändring av utjämningen av skatteinkomster	+ 16,2
Proportionell förändring mellan antalet barn under 3 år och pedagoger	-9,4
Totalt	-443,7

3.2 Konsekvenser för kommunerna

År 2017 minskar statsandelsprocenten med 0,38 procentenheter jämfört med 2016. Också kommunernas statsandelar minskar med cirka 444 miljoner euro. Minskningen inbegriper emellertid flera kostnadsneutrala poster, såsom avdraget på 331 miljoner euro i anknytning till

att utbetalningen av det grundläggande utkomststödet överförs till Folkpensionsanstalten. Dessutom genomförs konkurrenskraftsavtalet huvudsakligen kostnadsneutralt för kommunernas vidkommande. Propositionen har inga betydande konsekvenser för kommunernas verksamhet.

3.3 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen har inga direkta konsekvenser för myndigheternas verksamhet och organisation.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts av finansministeriets kommun- och regionsförvaltningsavdelning i samverkan med social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet. Förhandlingar om propositionen har förts med Finlands Kommunförbund. Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

5 Samband med andra propositioner

Dimensioneringen av anslaget för kommunal basservice hänger samman med en proposition om ändring av lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) och en proposition om ändring av hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och socialvårdslagen (1301/2014) och även med ändringar av de förordningar som bygger på de lagarna. Dessutom hänger propositionen samman med en proposition om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009).

Den lag som föreslås i denna proposition kan inte antas och stadfästas, om inte de lagar som avses ovan har antagits och blivit stadfästa.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

2 §. Undantag från tillämpningsområdet. Denna paragraf föreskriver om uppgifter för vilka det inte beviljas statsandel enligt lagen. Enligt 1 mom. 2 punkten beviljas statsandel med stöd av lagen inte för driftskostnader som föranleds av sådan förberedande undervisning enligt 9 § i lagen om grundläggande utbildning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen. Enligt förslaget ska förskoleundervisning för 5-åringar också nämnas i den punkten. I dagens läge har tre anordnare av utbildning på främmande språk tillstånd att ordna förskoleundervisning för 5-åringar. Hittills har finansieringen ordnats genom statsunderstöd som beviljas enligt prövning. Det är nu meningen att den undervisningen helt ska finansieras av staten. En bestämmelse om detta kommer att föreslås i 2 § 2 mom. 11 punkten i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Bestämmelser om finansiering avses ingå i 11 § 3 mom. i den lagen.

4 §. Definitioner. Förslaget innebär att en definition av kommun med skärgårdsdel läggs till i 1 mom. 6 a-punkten.

11 §. Karaktär av skärgård. Paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om ersättning av kommuners kostnader till följd av karaktären av skärgård och om hur de kalkylerade kostnaderna ska räknas ut. I 2 mom. anges motsvarande förfarande i fråga om skärgårdskommuner där minst hälften av invånarna bor utan fast vägförbindelse till fastlandet.

Nu föreslås tillägg av ett nytt 3 mom. som anger hur de kalkylerade kostnaderna ska bestämmas för kommuner med skärgårdsdel. De kalkylerade kostnaderna för sådana kommuner på grundval av karaktären av skärgård ska enligt förslaget beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för en kommun med skärgårdsdel multipliceras med kommunens invånarantal och med den andel av kommunens invånarantal som bor i skärgården.

32 §. Minskning som gäller finansiering för inledande av grundläggande utbildning. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) föreslås bli ändrad så att dess 12—18 § upphävs samtidigt som bestämmelserna förs över till dess 11 och 29 §. Då måste också hänvisningarna till den lagen i lagen om statsandel för kommunal basservice ändras så att de gäller de nya bestämmelserna.

Paragrafen hänvisar till 17 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Den hänvisningen avses nu gälla 11 § 2 mom. i den lagen.

35 §. Beaktande av ändringar av beskattningsgrunder i statsandelen. Det föreslås att paragrafen ändras så att statsandelen till kommunerna ökas med 71,45 euro per invånare i enlighet med den minskning av skatteinkomster på 390 miljoner euro netto som följer av ändringarna av beskattningsgrunderna vid beskattningen för 2017.

36 §. Tidsbegränsade minskningar och ökning av statsandelen till kommunerna. I 1 mom. föreslås en ändring som innebär att avdraget från statsandelen för kommunal basservice för finansiering av statens och kommunernas projekt för utveckling av informationsteknik minskas till 0,10 euro per invånare från nuvarande 0,54 euro.

Enligt det gällande 36 § 1 mom. dras 0,54 euro per invånare under 2015—2018 årligen av från statsandelen för kommunal basservice för finansiering av statens och kommunernas projekt för utveckling av informationsteknik, vilket innebär ett belopp på 2,9 miljoner euro. Staten och kommunerna har bidraget med hälften var till finansieringen av utvecklingsprojekten. I

RP 140/2016 rd

statens budgetproposition föreslås det nu att statsandelen för kommunal basservice ska minskas med ytterligare 0,6 miljoner euro i anknytning till denna finansiering. Avdraget föreslås vara 0,10 euro per invånare 2017.

I 2 mom. föreskrivs det om beloppet på avdraget från statsandelen för indexhöjningen 2016—2019. Det uppgår till 6,32 euro per invånare. Enligt förslaget ska momentet bara gälla avdraget år 2016.

Statsandelsminskningen på 356 miljoner euro till följd av konkurrenskraftsavtalet ska enligt förslaget genomföras genom ett avdrag på 65,24 euro per invånare från statsandelen för kommunal basservice. En bestämmelse om detta ingår i 3 mom.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om avdrag från statsandelen till följd av att pensionsstöd införs. Enligt förslaget ska minskningen av statsandelen på 33 miljoner euro till följd av att pensionsstöd för långtidsarbetslösa införs genomföras med ett avdrag på 6,05 euro per invånare från statsandelen för kommunal basservice.

Paragrafens 5 mom. avses gälla ett avdrag från statsandelen för kommunal basservice för finansiering av systemet för antagning av studerande. År 2017 föreslås det avdraget vara 0,31 euro per invånare.

I 6 mom. finns bestämmelser om avdrag för finansiering av sjukvårds- och läkarhelikopter- verksamhet. Det föreslagna avdragsbeloppet för 2017 är 4,07 euro per invånare.

41 §. *Ersättning för elever som får specialiserad sjukvård eller skolhemsundervisning eller i fråga om elever som är placerade av barnskyddsskäl.* Det föreslås att hänvisningarna i 4 mom. 2—4 punkten till de paragrafer som ska upphävas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras till hänvisningar till de nya 11 och 29 §.

49 §. *Utbetalning av statsandelar och hemkommunsersättningar.* Det föreslås att hänvisningarna i 2 mom. 5 punkten till de paragrafer som ska upphävas i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras till hänvisningar till de nya 11 ja 29 §.

55 §. *Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel.* En ändring föreslås i 1 mom. Ändringen innebär att kommunernas statsandelsprocent kommer att vara 25,23 procent år 2017 och kommunernas självfinansieringsandel 74,77 procent. Jämfört med 2016 kommer statsandelsprocenten då att sjunka med 0,38 procentenheter.

I fördelningen mellan statsandelsprocenten och kommunernas självfinansieringsandel beaktas som avdrag 0,47 procentenheter i anknytning till statsandelsnedskärningen på 50 000 000 euro och nedskärningen på 74 800 000 euro i anknytning till inbesparingen i fråga om indexbundna utgifter och ett avdrag på 0,06 procentenheter i anknytning till minskade administrativa utgifter för kommunerna när Folkpensionsanstalten övertar ansvaret för det grundläggande utkomststödet. Som ökning beaktar ändringen 0,13 procentenheter som hänför sig till ett tillägg enligt programmet för Juha Sipiläs regering för utveckling av närstående- och familjevården och utveckling av äldreomsorgen och veteranernas hemservice så, att statsandelsprocenten för uppgifterna blir 100 procent och 0,02 procentenheter i anknytning till en justering av kostnadsfördelningen mellan stat och kommun.

58 §. *Justering av kostnadsfördelningen.* I 2 mom. föreslås ändringar som beror på ändringarna i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

59 §. *Driftskostnader som ska beaktas när kostnadsfördelningen justeras.* Paragrafens 1 mom. gäller de driftskostnader som ska beaktas i kostnadsfördelningen. I 2 mom. finns bestämmelser om de driftskostnader som inte ska beaktas när kostnadsfördelningen justeras. Enligt förslaget ska 4 punkten ändras i enlighet med en föreslagen ändring i 2 § 2 mom. 11 punkten i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Den gäller förskoleundervisning för femåringar.

Enligt 3 mom. 3 punkten betraktas inte mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster med undantag för mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster som anskaffas av privata utbildningsanordnare som driftskostnader som ska beaktas när kostnadsfördelningen justeras. En precisering av punkten föreslås. Den innebär att också mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster som anskaffas av universitet ska anses vara driftskostnader när kostnadsfördelningen justeras på samma sätt som i fråga om privata utbildningsanordnare. Ändringsbehovet beror på att också universiteten betalas ersättning för mervärdesskatt enligt lagens 42 § på samma sätt som privata utbildningsanordnare.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den vid ingången av 2017.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I denna proposition föreslås det att statsandelsprocenten för kommunal basservice sänks med 0,38 procentenheter. Dessutom minskar statsandelarna till kommunerna med 444 miljoner euro. Av avdraget beror 85 miljoner euro på att kommunerna får färre uppdrag i enlighet med regeringsprogrammet. Vidare ingår det betydande kostnadsneutrala poster i statsandelsminskningen, såsom överföringen av utbetalningen av grundläggande utkomststöd till Folkpensionsanstalten, vilket motsvarar en utgift på 331 miljoner euro.

Enligt uppskattningen i 2017 års program för kommunernas ekonomi varierar det kalkylerade trycket på att öka kommunernas skatteintäkter mellan 0,34 och 0,59 procent. Högst är trycket inom gruppen kommuner med mer än 100 000 invånare och lägst i gruppen kommuner med 6 000—10 000 invånare. I praktiken kan kommunerna anpassa sin verksamhet också på annat sätt än genom ett ökat skatteuttag.

Avdraget i euro på statsandelen för kommunal basservice kommer huvudsakligen att vara kostnadsneutralt för kommunekonomin vidkommande. Avdraget behandlar inte kommunerna ojämnt i det avseendet att finansieringsprincipen skulle äventyras. Propositionen har konsekvenser för den kommunala ekonomin, men äventyrar emellertid inte kommunernas beskattningsrätt och rätt att självständigt besluta om sin ekonomi, vilka skyddas i 121 § i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) 2 § 1 mom. 2 punkten, 32, 35 och 36 §, 41 § 4 mom. 2—4 punkten, 49 § 2 mom. 5 punkten, 55 § 1 mom., 58 § 2 mom., 59 § 2 mom. 4 punkten och 3 mom. 3 punkten, av dem 35 § sådan den lyder i lag 1701/2015, 36 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1188/2013, 676/2014, 1406/2014 och 1701/2015, 41 § 4 mom. 2—4 punkten sådana de lyder i lag 1271/2013, 49 § 2 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1510/2011, 55 § 1 mom. sådant det lyder i lag 506/2016 och 58 § 2 mom. sådant det lyder i lag 676/2014, och

fogas till 4 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 676/2014, en ny 6 a-punkt och till 11 §, sådan den lyder i lag 676/2014, ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Med stöd av denna lag beviljas statsandel inte för driftskostnader som föranleds av

2) i 2 § 2 mom. 11 punkten i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) avsedd verksamhet om vars finansiering det föreskrivs i 11 § 3 mom. i den lagen och i 9 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen,

4 §

Definitioner

I denna lag avses nedan med

6 a) kommun med skärgårdsdel kommuner på vars skärgårdsdelar bestämmelserna om skärgårdskommuner ska tillämpas enligt 9 § i lagen om främjande av skärgårdens utveckling,

11 §

Karaktär av skärgård

Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av karaktären av skärgård i kommuner med skärgårdsdel beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för en kommun med skärgårdsdel multipliceras med kommunens invånarantal och med den andel av kommunens invånarantal som bor i skärgården.

32 §

Minskning som gäller finansiering för inledande av grundläggande utbildning

Finansiering som en privat anordnare av grundläggande utbildning beviljas enligt 11 § 2 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för inledande av

RP 140/2016 rd

verksamhet minskar statsandelarna till alla kommuner med ett belopp som motsvarar den totala finansieringen. Minskningen är lika stor per invånare i alla kommuner.

35 §

Beaktande av ändringar av beskattningsgrunder i statsandelen

Statsandelen till kommunerna ökas med 71,45 euro per invånare i enlighet med den minskning av skatteinkomsterna som följer av ändringarna av beskattningsgrunderna vid beskattningen för 2017.

Om kommunens skatteinkomster minskar med mer än 71,45 euro per invånare efter den ökning av statsandelen som avses i 1 mom., ökas statsandelen för kommunal basservice med det belopp som fås när 71,45 euro per invånare dras av från minskningen av skatteinkomsterna per invånare. Om kommunens skatteinkomster minskar med mindre än 71,45 euro per invånare, minskas kommunens statsandel med det belopp som fås när minskningen av kommunens skatteinkomster per invånare dras av från 71,45 euro. De sammanlagda årliga ökningarna och minskningarna av statsandelen ska vara lika stora på riksnivå. När ändringen av statsandelen för kommunal basservice beräknas tillämpas beskattningsuppgifterna för 2015, skattesatsen för 2016 och invånarantalet vid årsskiftet 2015/2016.

36 §

Tidsbegränsade minskningar och ökning av statsandelen till kommunerna

Under 2015—2018 dras från statsandelen för kommunal basservice årligen av 0,10 euro per invånare för finansiering av statens och kommunernas projekt för utveckling av informationsteknik.

Under 2016—2019 dras från statsandelen för kommunal basservice årligen av ett belopp som motsvarar indexhöjningen. År 2016 är det beloppet 6,32 euro per invånare.

År 2017 dras från statsandelen för kommunal basservice av 65,24 euro per invånare i anknytning till de besparingar som konkurrenskraftsavtalet medför för kommunerna.

År 2017 dras från statsandelen för kommunal basservice av 6,05 euro per invånare för utgiftsminskningen till följd av pensionsstödet till långtidsarbetslösa.

År 2017 dras från statsandelen för kommunal basservice av 0,31 euro per invånare för finansiering av systemet för antagning av studerande.

År 2017 dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,07 euro per invånare för finansiering av sjuk-vårds- och läkarhelikopterverksamhet.

41 §

Ersättning för elever som får specialiserad sjukvård eller skolhemsundervisning eller i fråga om elever som är placerade av barnskyddsskäl

När ersättning enligt 1—3 mom. beräknas för finansåret beaktas som avdrag elevens andel av följande finansiering som betalas till utbildningsanordnaren:

2) finansiering som betalas för finansåret enligt 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för ordnande av påbyggnadsundervisning för elever,

3) förhöjning som betalas för finansåret enligt 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för ordnande av undervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt, och

RP 140/2016 rd

4) skolhemsförhöjning enligt 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för skolhemsundervisning.

49 §

Utbetalning av statsandelar och hemkommunsersättningar

Finansministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet ger in följande uppgifter till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning för utbetalning av de belopp som avses i 1 mom.:

5) i 6, 7, 10, 11, 19—22 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet avsedda statsandelar och finansieringar,

55 §

Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel

Kommunens kalkylerade kostnader enligt 6—13 § fördelas på så sätt att kommunernas statsandel är 25,23 procent (statsandelsprocent) och kommunernas självfinansieringsandel är 74,77 procent.

58 §

Justering av kostnadsfördelningen

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6—13 §. Dessutom justeras följande finansiering om vilken det föreskrivs i 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

- 1) finansiering av påbyggnadsundervisning,
 - 2) finansiering av förskoleundervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 26 a § i lagen om grundläggande utbildning, om eleven fyller fem år det år då deras förskoleundervisning börjar,
 - 3) finansiering av grundläggande utbildning enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning,
 - 4) finansiering för elever som omfattas av förlängd läroplikt, och
 - 5) tillägg för internatskola och skolhemsförhöjning.
-

59 §

Driftskostnader som ska beaktas när kostnadsfördelningen justeras

När kostnadsfördelningen justeras beaktas dock inte driftskostnaderna för följande uppgifter:

RP 140/2016 rd

4) i 2 § 2 mom. 11 punkten i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet avsedd förskoleundervisning och i 9 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen,

När kostnadsfördelningen justeras betraktas inte följande kostnader som driftskostnader för de uppgifter som avses i 1 mom.:

3) mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster med undantag för mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster som anskaffas av privata utbildningsanordnare eller universitet,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 15 september 2016.

Statsminister

Juha Sipilä

Kommun- och reformminister Anu Vehviläinen

Lag

om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) 2 § 1 mom. 2 punkten, 32, 35 och 36 §, 41 § 4 mom. 2—4 punkten, 49 § 2 mom. 5 punkten, 55 § 1 mom., 58 § 2 mom., 59 § 2 mom. 4 punkten och 3 mom. 3 punkten, av dem 35 § sådan den lyder i lag 1701/2015, 36 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1188/2013, 676/2014, 1406/2014 och 1701/2015, 41 § 4 mom. 2—4 punkten sådana de lyder i lag 1271/2013, 49 § 2 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1510/2011, 55 § 1 mom. sådant det lyder i lag 506/2016 och 58 § 2 mom. sådant det lyder i lag 676/2014, och

fogas till 4 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 676/2014, en ny 6 a-punkt och till 11 §, sådan den lyder i lag 676/2014, ett nytt 3 mom. som följer

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Undantag från tillämpningsområdet

Med stöd av denna lag beviljas statsandel inte för driftskostnader som föranleds av

Med stöd av denna lag beviljas statsandel inte för driftskostnader som föranleds av

2) i 9 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen,

2) i 2 § 2 mom. 11 punkten i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) avsedd verksamhet om vars finansiering det föreskrivs i 11 § 3 mom. i den lagen och i 9 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen,

4 §

4 §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses nedan med

I denna lag avses nedan med

6 a) kommun med skärgårdsdel kommuner på vars skärgårdsdelar bestämmelserna om skärgårdskommuner ska tillämpas enligt 9 § i lagen om främjande av skärgårdens utveckling

11 §

Karaktär av skärgård

11 §

Karaktär av skärgård

Kommunens kalkylerade kostnader på grundval av karaktären av skärgård i kommuner med skärgårdsdel beräknas genom att det per invånare bestämda grundpriset för en kommun med skärgårdsdel multipliceras med kommunens invånarantal och med den andel av kommunens invånarantal som bor i skärgården.

32 §

Minskning som gäller finansiering för inledande av grundläggande utbildning

Finansiering som enligt 17 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beviljas för inledande av verksamhet för en privat anordnare av grundläggande utbildning minskar statsandelarna till alla kommuner med ett belopp som motsvarar den totala finansieringen. Minskningen är lika stor per invånare i alla kommuner.

32 §

Minskning som gäller finansiering för inledande av grundläggande utbildning

Finansiering som en privat anordnare av grundläggande utbildning beviljas enligt 11 § 2 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för inledande av verksamhet minskar statsandelarna till alla kommuner med ett belopp som motsvarar den totala finansieringen. Minskningen är lika stor per invånare i alla kommuner.

35 §

Beaktande av ändringar av beskattningsgrunder i statsandelen

Statsandelen till kommunerna ökas med 48,14 euro per invånare i enlighet med den minskning av skatteinkomsterna som följer av ändringarna av beskattningsgrunderna vid beskattningen för 2016.

Om kommunens skatteinkomster minskar med mer än 48,14 euro per invånare efter den ökning av statsandelen som avses i 1 mom., ökas statsandelen för kommunal basservice med det belopp som fås när 48,14 euro per invånare dras av från minskningen av skatteinkomsterna per invånare. Om kommunens skatteinkomster minskar med mindre än 48,14 euro per invånare, minskas kommunens statsandel med det belopp som fås när minskningen av kommunens skatteinkomster per invånare dras av från 48,14 euro. De sammanlagda årliga ökningarna och minsk-

35 §

Beaktande av ändringar av beskattningsgrunder i statsandelen

Statsandelen till kommunerna ökas med 71,45 euro per invånare i enlighet med den minskning av skatteinkomsterna som följer av ändringarna av beskattningsgrunderna vid beskattningen för 2017.

Om kommunens skatteinkomster minskar med mer än 71,45 euro per invånare efter den ökning av statsandelen som avses i 1 mom., ökas statsandelen för kommunal basservice med det belopp som fås när 71,45 euro per invånare dras av från minskningen av skatteinkomsterna per invånare. Om kommunens skatteinkomster minskar med mindre än 71,45 euro per invånare, minskas kommunens statsandel med det belopp som fås när minskningen av kommunens skatteinkomster per invånare dras av från 71,45 euro. De sammanlagda årliga ökningarna och minsk-

RP 140/2016 rd

ningarna av statsandelen ska vara lika stora på riksnivå. När ändringen av statsandelen för kommunal basservice beräknas tillämpas beskattningsuppgifterna för 2014 och skattesatsen för 2015 samt invånarantalet vid årsskiftet 2014/2015.

36 §

Tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen till kommunerna

Under 2015—2018 dras från statsandelen för kommunal basservice årligen av 0,54 euro per invånare för finansiering av statens och kommunernas projekt för utveckling av informationsteknik.

Under 2016—2019 dras från statsandelen för kommunal basservice årligen av 6,32 euro per invånare, vilket motsvarar indexhöjningen.

År 2015 dras från statsandelen för kommunal basservice av 0,37 euro per invånare för finansiering av systemet för antagning av studerande.

År 2014 dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,10 euro per invånare och under 2015 och 2016 3,02 euro per invånare för finansiering av sjukvårds- och läkarhelikopterverksamhet.

41 §

Ersättning för elever som får specialiserad sjukvård eller skolhemsundervisning eller i fråga om elever som är placerade av barnskyddsskäl

När ersättning enligt 1—3 mom. beräknas för finansåret beaktas som avdrag elevens andel av följande finansiering som betalas till utbildningsanordnaren:

ningarna av statsandelen ska vara lika stora på riksnivå. När ändringen av statsandelen för kommunal basservice beräknas tillämpas beskattningsuppgifterna för 2015, skattesatsen för 2016 och invånarantalet vid årsskiftet 2015/2016

36 §

Tidsbegränsade minskningar och ökningar av statsandelen till kommunerna

Under 2015—2018 dras från statsandelen för kommunal basservice årligen av 0,10 euro per invånare för finansiering av statens och kommunernas projekt för utveckling av informationsteknik.

Under 2016—2019 dras från statsandelen för kommunal basservice årligen av ett belopp som motsvarar indexhöjningen. År 2016 är det beloppet 6,32 euro per invånare.

År 2017 dras från statsandelen för kommunal basservice av 65,24 euro per invånare i anknytning till de besparingar som konkurrenskraftsavtalet medför för kommunerna.

År 2017 dras från statsandelen för kommunal basservice av 6,05 euro per invånare för utgiftsminskningen till följd av pensionsstödet till långtidsarbetslösa.

År 2017 dras från statsandelen för kommunal basservice av 0,31 euro per invånare för finansiering av systemet för antagning av studerande.

År 2017 dras från statsandelen för kommunal basservice av 4,07 euro per invånare för finansiering av sjukvårds- och läkarhelikopterverksamhet.

41 §

Ersättning för elever som får specialiserad sjukvård eller skolhemsundervisning eller i fråga om elever som är placerade av barnskyddsskäl

När ersättning enligt 1—3 mom. beräknas för finansåret beaktas som avdrag elevens andel av följande finansiering som betalas till utbildningsanordnaren:

RP 140/2016 rd

2) finansiering enligt 11 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för ordnande av påbyggnadsundervisning för elever som betalas för finansåret,

3) förhöjning enligt 14 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för ordnande av undervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt som betalas för finansåret, och

4) skolhemsförhöjning enligt 15 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för skolhemsundervisning.

2) finansiering som betalas för finansåret enligt 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för ordnande av påbyggnadsundervisning för elever,

3) förhöjning som betalas för finansåret enligt 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för ordnande av undervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt, och

4) skolhemsförhöjning enligt 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för skolhemsundervisning.

49 §

Utbetalning av statsandelar och hemkommunsersättningar

Finansministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet ger in följande uppgifter till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning för utbetalning av de belopp som avses i 1 mom.:

5) i 6, 7 och 10—22 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet avsedda statsandelar och finansieringar, samt

49 §

Utbetalning av statsandelar och hemkommunsersättningar

Finansministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet ger in följande uppgifter till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning för utbetalning av de belopp som avses i 1 mom.:

5) i 6, 7, 10, 11, 19—22 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet avsedda statsandelar och finansieringar,

55 §

Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel

Kommunens kalkylerade kostnader enligt 6—13 § fördelas på så sätt att kommunernas statsandel är 25,61 procent (statsandelsprocent) och kommunernas självfinansieringsandel är 74,39 procent.

55 §

Statsandelsprocent och kommunens självfinansieringsandel

Kommunens kalkylerade kostnader enligt 6—13 § fördelas på så sätt att kommunernas statsandel är 25,23 procent (statsandelsprocent) och kommunernas självfinansieringsandel är 74,77 procent.

58 §

Justering av kostnadsfördelningen

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6—13 §. Dessutom justeras följande finansiering om vilken det föreskrivs i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

- 1) finansiering enligt 11 § för påbyggnadsundervisning,
- 2) finansiering enligt 13 § 1 och 2 mom. av grundläggande utbildning för andra än läropliktiga,
- 3) finansiering enligt 14 § för elever som omfattas av förlängd läroplikt, och
- 4) tillägg för internatskola och skolhemsförhöjning enligt 15 §.

58 §

Justering av kostnadsfördelningen

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6—13 §. Dessutom justeras följande finansiering om vilken det föreskrivs i 11 och 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

- 1) finansiering av påbyggnadsundervisning,
- 2) finansiering av förskoleundervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 26 a § i lagen om grundläggande utbildning, om eleven fyller fem år det år då deras förskoleundervisning börjar,
- 3) finansiering av grundläggande utbildning enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning,
- 4) finansiering för elever som omfattas av förlängd läroplikt, och
- 5) tillägg för internatskola och skolhemsförhöjning.

59 §

Driftskostnader som ska beaktas när kostnadsfördelningen justeras

När kostnadsfördelningen justeras beaktas dock inte driftskostnaderna för följande uppgifter:

- 4) i 9 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen,

När kostnadsfördelningen justeras betraktas inte följande kostnader som driftskostnader för de uppgifter som avses i 1 mom.:

59 §

Driftskostnader som ska beaktas när kostnadsfördelningen justeras

När kostnadsfördelningen justeras beaktas dock inte driftskostnaderna för följande uppgifter:

- 4) i 2 § 2 mom. 11 punkten i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet avsedd förskoleundervisning och i 9 § i lagen om grundläggande utbildning avsedd förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen,

När kostnadsfördelningen justeras betraktas inte följande kostnader som driftskostnader för de uppgifter som avses i 1 mom.:

RP 140/2016 rd

3) mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster med undantag för mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster som anskaffas av privata utbildningsanordnare,

3) mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster med undantag för mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster som anskaffas av privata utbildningsanordnare *eller universitet*,

Denna lag träder i kraft den 20 .